

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚELE VIETII
„REGELE MIHAI I” DIN TIMIȘOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT ȘI TURISM RURAL

Cons. jr. NAN I. ANCA - IOANA

TEZĂ DE DOCTORAT

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN ZONA
CRIȘANA, JUDEȚUL BIHOR, ÎN SENSUL ALINIERII LA
CERINȚELE ȘI EXIGENȚELE ACTUALE DE DEZVOLTARE**

Conducător de doctorat

Prof. univ. Dr. MATEOC-SÎRB Nicoleta

Timișoara

2024

REZUMAT

TEZĂ DE DOCTORAT

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN ZONA CRIȘANA, JUDEȚUL BIHOR ÎN SENSUL ALINIERII LA CERINȚELE ȘI EXIGENȚELE ACTUALE DE DEZVOLTARE

Doctorand: cons. jr. NAN Anca - Ioana

**Conducător de doctorat:
Prof. univ. Dr. MATEOC-SÎRB Nicoleta**

UE contribuie la respectarea principiului dezvoltării durabile prin Strategia de Dezvoltare Durabilă (SDD) care are drept obiectiv identificarea și realizarea acțiunilor în vederea îmbunătățirii continue a calității vieții, prin crearea comunităților durabile care gestionează și utilizează eficient resursele disponibile și valorifică potențialul social și de mediu, asigurând astfel prosperitatea, protejarea mediului și coeziunea socială.

Cele 3 dimensiuni ale dezvoltării durabile (economică, socială și de mediu) au început să se dezvolte ca un nou concept ce conduce la transformări profunde ale modului de viață actual. Se urmărește ca cele 3 coordonate ale dezvoltării durabile să aibă o contribuție echilibrată cu un impact similar asupra performanțelor investitorilor economici. Direcțiile strategice ale SDD urmăresc: combaterea schimbărilor climatice; asigurarea unui transport durabil; combaterea amenințărilor aduse sănătății publice, cum ar fi poluarea chimică, nesiguranța alimentelor, bolile infecțioase; gestionarea cât mai responsabilă a resurselor naturale și stoparea, pe cât posibil, a declinului biodiversității; combaterea sărăciei și a excluziunii sociale; răspunsul la provocarea reprezentată de îmbătrânirea populației. În studiul oricărei așezări umane – în sensul întregului spațiu folosit de om – se impune luarea în considerare a elementelor mediului natural. Caracteristicile fizice și geografice ale cadrului în care se desfășoară viața oamenilor cuprind: resursele topografice (forme de relief, peisaj, calitate a resurselor geologice, a resurselor de sol, resurselor de apă, nevoia de protecție a naturii. Variația acestora de la o zonă la alta determină diferențieri mari între tipurile de dezvoltare economică și socială a zonelor.

Din aceste considerente am abordat tema pentru cercetare, cu titlul „*Strategia de dezvoltare durabilă în zona Crișana, județul Bihor în sensul alinierii la cerințele și exigențele actuale de dezvoltare*” care, considerăm că este de actualitate și de mare importanță pentru România, în perioada actuală de dezvoltare a agriculturii și a comunităților rurale din țara noastră.

Scopul tezei de doctorat este de a identifica posibilitățile de dezvoltare durabilă a zonei rurale limitrofă municipiului Salonta care să permită creșterea economiei sale și a capacității acesteia, în așa fel încât să devină un centru de referință, un centru de polarizare în domeniul economic și al investițiilor, pentru întreaga zonă și în același timp să devină un centru regional de cultură, învățământ și cu un potențial turistic ridicat.

Pentru a răspunde scopului propus am stabilit următoarele **obiective de cercetare**:

- studiu cu privire la dezvoltarea comunităților rurale, în contextul actualelor provocări ale societății;
- o analiză a resurselor de dezvoltare disponibile în comunele din zona delimitată pentru cercetare, respectiv zona de sud și sud -vest limitrofă municipiului;
- analiză și propuneri cu privire la luarea deciziilor de către administrația locală în vederea dezvoltării comunităților;
- analiza programelor și propuneri de îmbunătățire a managementului financiar al comunităților locale;
- propuneri de măsuri strategice în dezvoltarea comunităților rurale din zona de sud și sud - vest a județului Bihor.

În România, spre deosebire de alte țări europene, agricultura constituie una dintre cele mai semnificative sectoare ale economiei. În desfășurarea analizei propuse, am pornit de la ipoteza că în economia oricărei țări, indiferent de nivelul de dezvoltare al acesteia, agricultura, prin resursele naturale și umane disponibile, prin contribuția sa la formarea produsului intern brut, a valorii adăugate brute, precum și prin implicarea sa în comerțul intern și internațional cu produse agroalimentare, deține clar o poziție cheie. Agricultura este sectorul economic care trebuie să garanteze securitatea alimentară a oricărei națiuni. Informațiile analizate au fost obținute prin studiu documentar al literaturii de specialitate în domeniul temei abordate și cercetate. **Metodologia de cercetare** a inclus analiza statistică a datelor primare utilizând ca instrument de lucru programul de analiză cantitativă Microsoft Excel (tabele, grafice). Una dintre metodele folosite pentru a pregăti materialul de analiză brut a fost documentarea bazelor de date oficiale furnizate de Institutul Național de Statistică (INS - Tempo Online), colecții de date publicate de EUROSTAT, precum și diverse publicații sau informații suplimentare preluate de pe Internet credibile.

Prezenta teză de doctorat este întocmită în conformitate cu instrucțiunile elaborate pentru tezele de doctorat din cadrul IOSUD a Universității de Științe Vieții „Regele Mihai I” din Timișoara. Conform instrucțiunilor de redactare a tezelor de doctorat, lucrarea prezentată cuprinde patru părți mari.: Stadiul cunoașterii; Cercetările proprii; Concluziile generale și recomandări și Elementele de originalitate ale tezei.

PARTEA I.

CAPITOLUL 1. STUDIU CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR RURALE ÎN CONTEXTUL PROVOCĂRILOR ACTUALE ALE SOCIETĂȚII

Obiectivul general al cercetării în primul capitol constă în efectuarea unui studiu referitor la dezvoltarea comunităților rurale, în contextul actualelor provocări ale societății românești.

Pentru realizarea obiectivului propus au fost tratate următoarele *obiective specifice*:

- Analiza transformările survenite în România după evenimentele din anul 1989
- Analiza provocărilor globale ale dezvoltării zonelor rurale
- Prevederile Uniunii Europene (UE) prin Poliitica Agricolă Comună (PAC)
- Prezentarea unor aspecte generale ale dezvoltării județului Bihor unde am delimitat aria de cercetare.

Studiul efectuat se bazează pe prelucrarea și interpretarea informațiilor și datelor publicate în statistica națională și internațională în literatura de specialitate și de pe site-uri oficiale

Administrația publică locală, dar și centrală funcționează după un sistem bine cunoscut, al descentralizării. În acest fel se transferă o serie de responsabilități la nivelul comunităților locale, susținute de cetățenii comunelor, orașelor sau municipiilor. Acestea fiind o parte din transformările survenite în administrația publică locală, putem observa rolul ei în furnizarea bunăstării sociale și a serviciilor publice.

Problemele comunităților sunt diverse și necesită diferiți specialiști care, într-o strânsă corelare, lucrează la rezolvarea lor. Local, comunitatea este reprezentată de către autorități alese prin vot universal al tuturor cetățenilor din comunitate. Interesele comunităților locale sunt diferite, acestea fiind într-o directă legătură cu potențialul propriu de dezvoltare. Din studiile efectuate reies că anumite criterii fizico-geografice, ca indicatori de stare și demografice, referitoare la dezvoltarea endogenă viitoare, sunt de referință. După anul 2020 și în viitor, politica agricolă a Uniunii Europene trebuie să aibă în vedere posibilitatea de a face față provocărilor care vor urma, pentru comunitățile rurale și în mod special pentru agricultura.

Prevederile PAC încurajează și ajută utilizarea celor mai noi tehnologii și inovații actuale și moderne. În continuare se pune un accent mai mare pe climă și în acest sens se vor impune mai multe controale pentru a se asigura că atât fermierii, respectiv agricultorii dar și țările membre UE îndeplinesc obligațiile asumate. În Uniunea Europeană structura fondului funciar agricol evidențiază că cele mai mari ponderi în suprafața agricolă le deține un număr de șapte țări și anume: Franța și Spania cu peste 16%, urmate de Germania, Regatul Unit și Polonia cu peste 9%, apoi Italia și România cu peste 8% din terenul agricol al UE. (*Mateoc-Sîrb et al*, 2013; *Gavrilescu*, 2019). Aceste țări concentrează cca. 78% din suprafața agricolă a UE și în jur de 71% din suprafața arabilă a UE. În conformitate cu RGA, 2020 din România, SAU a fost de 12.763 mii ha. Structura fondului funciar al României evidențiază ponderea mare a suprafeței de teren arabil de peste 67,2 % (8.571.000 hectare , în creștere față de 2010) din suprafața agricolă, fapt ce plasează România în primele locuri ale ierarhiei din punct de vedere al potențialului agricol.

Județul Bihor este format din 101 unități administrativ-teritoriale, din care patru municipii, șase orașe și 91 de comune. Reședința județului este în municipiul Oradea, localitate de rangul 1 în sistemul național de așezări, conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național, secțiunea IV, Rețeaua de localități. **Localitățile de rangul 2** sunt municipiile Beiuș, Marghita, **Salonta**, iar localitățile de rang 3 sunt orașele Aleșd, Nucet, Săcueni, Ștei, Valea lui Mihai și Vașcău.

PARTEA a II - a CERCETĂRI PROPRII

CAPITOLUL 2. ANALIZA RESURSELOR DE DEZVOLTARE DISPONIBILE ÎN COMUNELE DIN ZONA DELIMITATĂ PENTRU CERCETARE

Scopul acestui capitol constă în analiza resurselor de dezvoltare disponibile în comunele din zona delimitată pentru cercetare din regiunea istorică Crișana, județul Bihor, în vederea stabilirii unor măsuri de dezvoltare economică a localităților din zona respectivă.

Pentru atingerea scopului propus am parcurs următoarele obiective specifice:

- Delimitarea ariei de cercetare limitrofe municipiului Salonta, județul Bihor;
- Prezentarea unor proiecte noi cu impact favorabil asupra dezvoltării zonei Salonta implementate prin Agenția de Dezvoltare Durabilă Bihor (ADDBH);
- Analiza principalilor factori de creștere economică în zona cercetată și anume: dinamica populației, evoluția fondului funciar ca sursă de dezvoltare a agriculturii în zona cercetată și analiza surselor de energie alternativă din zona delimitată pentru cercetare care pot contribui la creșterea economică din arealul delimitat pentru cercetare.

Principalele metode folosite se referă la: analiza cantitativă și calitativă realizată pe baza datelor publicate de sursele oficiale de date, analiza pe baza sistemului de indicatori statistici (analiza multicriterială) și cercetarea de teren.

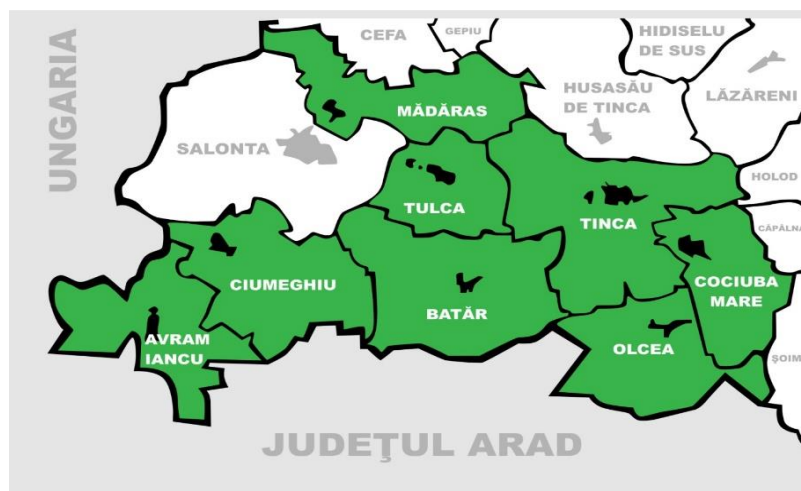

Figura 2.2. Harta localizării comunelor limitrofe Municipiului Salonta
Sursa: Strategia de Dezvoltare a Asociației Grup de Acțiune Locală Euro-Crișana

În zona de Sud și Sud-Vest a județului Bihor unde am delimitat aria de cercetare, se află poziționat Municipiul Salonta și comunele limitrofe acestuia: **Avram-Iancu, Batăr, Cociuba Mare, Ciumeghiu, Mădăras, Olcea, Tinca și Tulca**, comune care de altfel au și fost supuse analizei ca urmare a întocmirii prezentei teze de doctorat. Aceste comunități rurale se bucură atât de beneficiile cât și de inconveniențele vecinătății cu municipiul Salonta – al doilea ca mărime și număr de locuitori ai județului Bihor, după municipiul Oradea.

În contextul existenței unor planuri și măsuri locale, dar și al unor concepte europene de dezvoltare, autoritățile publice aferente localităților rurale limitrofe Municipiului Salonta fac eforturi pentru a se dezvolta. Realizarea unor parteneriate folosind metode îmbunătățite, exploatând oportunități existente într-o manieră optimă, și o cooperare intensivă între conducătorii de la nivel local, regional, național și european este indispensabilă pentru rezolvarea acestor probleme.

Populația prin resursa de muncă disponibilă reprezintă unul din factorii importanți care poate contribui în mod decisiv la dezvoltarea zonelor. Acesta este motivul pentru care am considerat necesar să analizăm evoluția populației la nivelul comunelor luate în studiu deoarece disponibilitatea resurselor de muncă contribuie în mod direct la implicarea acestora în implementarea anumitor investiții sau activități în zonă. În general populația din localitățile zonei cercetate este caracterizată de o densitate relativ scăzută (sub media României de 82,29 locuitori/km² în anul 2024) situată în jurul valorii de 50-75 locuitori/km² și a înregistrat în general o scădere accentuată a populației în majoritatea localităților analizate datorită unui spor natural scăzut, dar și migrației populației către localitățile urbane din apropiere: Oradea, Arad, Salonta, Beiuș, etc.

Datele statistice preluate de la INS, cu privire la evoluția populației în comunele luate în studiu, evidențiază o reducere a populației în perioada analizată de -7,56, de la 55409 persoane înregistrate în anul 1992 la 51219 persoane înregistrate în anul 2022.

Tabelul 2.1. Evoluția populației în comunele luate în studiu

Nr. Crt.	Specificație	Total populație		2022 / 1992	2022 / 1992	Masculin		Feminin	
		1992	2022		%	1992	2022	1992	2022
1.	Avram Iancu	3441	3375	-66	-1,92	1704	1686	1737	1689
2.	Batăr	5560	5655	+95	+1,70	2738	2836	2822	2819
3.	Ciumeghiu	4571	4614	+43	+0,94	2264	2327	2307	2287
4.	Cociuba Mare	3673	2776	-897	-24,42	1839	1437	1834	1339
5.	Mădăras	3033	2854	-179	-5,90	1472	1447	1561	1407
6.	Olcea	3007	2708	-299	-9,94	1475	1368	1532	1340
7.	Tinca	7990	8214	+224	+2,80	3999	4167	3991	4047
8.	Tulca	3059	2704	-355	-11,60	1497	1360	1562	134
9.	Municipiul Salonta	21075	18319	-2756	-13,08	10328	8888	10747	9431
	Total zonă	55409	51219	-4190	-7,56	27316	25516	28093	25703

Sursa: Prelucrare proprie după Tempo on-line, Populația după domiciliu, 2023, <http://statistici.INSSE.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Cele mai mari pierderi ale populației în perioada 1992-2022 s-au înregistrat în comuna **Cociuba Mare** de -24,42%, urmată de **Municipiul Salonta** cu -13,08%, comuna **Tulca** -11,60%, **Olcea** -9,94%, **Mădăras** -5,90% și **Avram Iancu** -1,92%. Creșteri ale populației au fost înregistrate în **Tinca** de 2,80%, **Batăr** și **Ciumeghiu** de 1,70% respectiv 0,94%

Resursele de fond funciar prin rezervele de teren agricol și neagricol al fiecărei localități sunt elemente importante care indică posibilitatea de dezvoltare a celor două sectoare ale agriculturii respectiv sectorul vegetal și zootehnic, motiv pentru care am analizat structura fondului funciar în fiecare comună din zona delimitată pentru cercetare în anul 1992 și în anul 2014.

Disponibilitatea mare de teren arabil și pășuni, fânețe, evidențiază un potențial mare al zonei delimitate pentru cercetare, pentru cultivarea plantelor și creșterea animalelor.

Energia geotermală reprezintă tipul de energie regenerabilă, nepoluantă, obținută în urma captării apelor geotermale din interiorul Pământului. (Lazăr, 2009; Pătrașcu, 2015).

Analizând harta cu ape geotermale identificate în localitățile din partea de vest a României constatăm că în patru localități din zona luată pentru cercetare sunt identificate **ape geotermale în localitățile: Salonta, Ciumeghiu, Mădăras și Tinca.**

Energia din biomasă, de asemenea, care se obține din resturile vegetale și care pentru zona noastră delimitată pentru cercetare poate deveni o sursă importantă de energie.

CAPITOLUL 3. ANALIZĂ ȘI PROPUNERI CU PRIVIRE LA LUAREA DECIZIILOR DE CĂTRE ADMINISTRAȚIA LOCALĂ

Actul administrativ trebuie să respecte o logică managerială, care poate asigura o funcționare armonioasă a instituției la nivelul căreia se produce, cât și alocarea eficientă a resurselor, care în general sunt limitate. În acest context capitolul trei al prezentei teze de doctorat are ca principal scop analiza și unele propuneri cu referire la luarea deciziilor de către administrația locală care tratează aspecte generale ale luării deciziilor de către administrația locală; reforma și administrația publică; procesele și mecanismele de luare a deciziilor și actualele politici publice din domeniul administrației.

Metodologia de cercetare se bazează pe analiza legislației cu privire la organizarea administrației publice locale și ancheta socială.

O analiză atentă a modului în care funcționează instituțiile similare din țările cu îndelungată tradiție în acest domeniu ne dovedește faptul că logica managerială ocupă un loc esențial în luarea deciziilor. Primarul se implică în identificarea tuturor problemelor comunității pe care o administrează, prin consultarea permanentă a cetățenilor, pentru ca ulterior, cu ajutorul grupurilor de experți, din cadrul Primăriei și nu numai, să formuleze strategii viabile de soluționare a acestora. Tot el trebuie să identifice resursele necesare punerii în practică a proiectelor de dezvoltare a comunității pe care o conduce.

În ceea ce privește alocarea resurselor, este recunoscut faptul că nici un primar nu se va declara satisfăcut de fondurile de care dispune. Din acest motiv, una dintre preocupările centrale ale administratorului unei localități trebuie să fie multiplicarea resurselor. Din păcate, de cele mai multe ori, administrațiile publice locale se limitează la utilizarea fondurilor primite din bugetul de stat și la sumele rezultate în urma colectării taxelor și impozitelor locale. Se ignoră astfel o serie de oportunități de finanțare care ar putea să suplimenteze în mod substanțial veniturile de care dispune comunitatea, cum ar fi: fondurile puse la dispoziție de organisme internaționale, de cele mai multe ori cu regim nerambursabil sau contractarea de credite bancare. Experiența internațională atestă faptul că o administrație publică locală bine manageriată poate funcționa pe baza fondurilor proprii, banii colectați de la populație ocupând un loc secund ca sursă de venituri, atenția autorităților impunându-se a se concentra în acest sens, în egală măsură, și pe asigurarea unei rate cât mai ridicate în absorbția fondurilor europene structurale și de coeziune, pentru că acestea vor contribui în asigurarea unei creșteri economice durabile și apariția unor locuri de muncă suplimentare pentru cetățenii comunității.

CAPITOLUL 4 ANALIZA PROGRAMELOR ȘI PROPUNERI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A MANAGEMENTULUI FINANCIAR AL COMUNITĂȚILOR LOCALE

Scopul principal din cadrul acestui capitol este acela de a efectua o analiză a programelor și a aduce propuneri de îmbunătățire a managementului financiar al comunităților locale

Pentru îndeplinirea scopului propus am stabilit mai multe *obiective specifice*:

- Evaluarea programelor în administrația publică
- Propuneri de îmbunătățire a managementului financiar al comunităților locale
- Identificarea punctelor strategice importante în dezvoltarea localităților din zona limitrofă a municipiului Salonta

Principalele metode folosite: evaluarea și analiza cantitativă și calitativă.

Indicatorii de performanță se construiesc ținând cont de următoarele: aspectele financiare; mulțumirea potențialilor clienți; diferite aspecte interne; mulțumirea angajaților; mulțumirea întregii comunități.

Relații între măsurarea performanței și evaluare se referă la metodologia care este specifică celei din urmă și la faptul că rezultatele măsurării performanței pot fi incluse în evaluarea unor programe. Evaluarea este totuși mai complexă, cuprinzând mai mult decât o evaluare cantitativă. Atunci când intervine comportamentul uman este preferabil să folosim și o abordare calitativă. Evaluarea privește analiza modului de funcționare a programului, avantajele și dezavantajele acestuia, sugerează îmbunătățirile necesare pentru dezvoltarea programului.

Programul reprezintă un efort organizat, planificat și, deseori, continuu de a rezolva o problemă. Dacă dorim să legăm evaluarea de management, putem defini evaluarea ca un proces riguros și independent de analiză a

activităților în desfășurare sau încheiate având ca scop sprijinirea eficacității, eficienței și responsabilității managementului. Programul poate fi definit și ca „*un set de resurse și de activități direcționate spre un scop comun sau mai multe, în general sub direcția unui manager sau a unei echipe manageriale*”.

Trebuie să facem diferența între trei „P”: *proiect, program și politică*. Un proiect este, de regulă, un efort singular și non-periodic, fiind cel mai mic dintre cei 3P. Programul este un plan mai mare, mai lung și mai complex, mai puțin orientat către obiective. Politicile reprezintă direcția generală ce definește cadrul celor mai multe din activitățile noastre. Evaluarea s-a născut odată cu apariția și proliferarea programelor guvernamentale. Pe măsură ce administrația s-a extins și a preluat tot mai multe activități, nevoia de evaluare a crescut. Indicatorii de performanță se construiesc ținând cont de următoarele: aspectele financiare; mulțumirea potențialilor clienți; diferite aspecte interne; mulțumirea angajaților; mulțumirea întregii comunități.

Programarea unor politici financiare este în avantajul tuturor, unul că ajută funcționarii locali să creeze pe termen lung o prognoză a finanțelor de care dispune comunitatea și pe care se poate baza în efectuarea investițiilor. Dintre cele mai importante politici financiare ale administrației publice locale am putea spune că este **strategia de colectare a veniturilor** întrucât o măsurare corespunzătoare a venitului, proiectată și administrată, furnizează un mecanism pentru evaluarea adecvată a structurii venitului deja existent și pentru identificarea de noi surse. Reevaluarea constantă a surselor de venit contribuie la elaborarea unui sistem de colectare a veniturilor diversificat și continuu și este o componentă majoră a unui plan financiar solid.

Identificarea punctelor strategice importante în dezvoltarea localităților din zona limitrofă a municipiului Salonta constituie elemente de bază în stabilirea strategiei de dezvoltare a zonei și în identificarea unor programe și proiecte specifice zonei, care vor contribui în mod decisiv la creșterea economiei comunităților și veniturilor pentru cetățeni. În acest sens am avut în vedere: economia; resursele umane; infrastructura și mediul; serviciile (educație, sănătate, servicii sociale și turism, agreement).

CAPITOLUL 5 PROPUNERI DE MĂSURI STRATEGICE ÎN DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR RURALE DIN ZONA DE SUD ȘI SUD - VEST A JUDEȚULUI BIHOR

Obiectivul general al acestui capitol din lucrarea de față constă în identificarea unor posibilități de dezvoltare a comunităților rurale din zona de sud și sud vest a județului Bihor.

Pentru atingerea obiectivului general am propus mai multe obiective specifice:

- Contribuții privind dezvoltarea durabilă și planificarea strategică în dezvoltarea comunităților locale
- Propuneri de măsuri strategice importante în dezvoltarea comunităților rurale din zona de sud și sud vest a județului Bihor care vizează: Dezvoltarea localităților Tinca și Salonta ca poli integratori de dezvoltare în partea de sud și sud vest a județului Bihor; Dezvoltarea agriculturii și înființarea unor fabrici de prelucrare a produselor Agricole; Dezvoltarea turismului, obiectiv important în strategia de dezvoltarea a zonei cercetate; Asigurarea serviciilor de sănătate în zona de sud a județului Bihor

Propunerile de dezvoltare a comunităților rurale din comunele delimitate pentru cercetare au avut la bază cercetarea efectuată în teren, analiza cantitativă și calitativă pe baza datelor culese, prelucrate și interpretate și pe baza analizei SWOT efectuată la nivelul județului Bihor (ANEXA 1) și la nivelul zonei studiate.

Pentru dezvoltarea comunităților rurale primele acțiuni se impun a fi realizate în domeniul infrastructurii de bază din intravilanul localităților cum ar fi: drumurile de acces, sistemele de alimentare cu apă, sisteme de canalizare, alimentare cu energie, rețele de comunicare eficiente și rapide. Pentru locuitorii din comunități sunt necesare servicii de sănătate și de educație corespunzătoare societății în care trăim, servicii bancare dar și mijloace de transport care să permită deplasarea cetățenilor între localități mai ales către centrele de comună.

Pentru stimularea cetățenilor de a rămâne în localități se impun investiții care să creeze locuri de muncă, întreprinderi care să colecteze și să prelucreze produsele primare realizate în gospodării cum ar fi: prelucrarea laptelui, a cărnii, a produselor recoltate din pădure, a fructelor, a legumelor, a sorgului, a tutunului, mori pentru prelucrarea grâului, porumbului, brutării artisanale și fabrici de pâine, întreprinderi de prelucrare a lemnului, ateliere de tâmplărie etc.

Pentru buna desfășurare a activităților agricole se impune dezvoltarea infrastructurii din extravilan, în principal a drumurilor agricole care să permită efectuarea cu ușurință a activităților și lucrărilor agricole pe toată durata anului agricol, a infrastructurii de irigații, mai ales în localitățile care se pretează pentru cultivarea legumelor (Salonta, Avram Iancu, Ciomeghiu, Batâr, Tinca) unele având acces pentru apa din Crișul Negru (Batâr și Tinca). La

nivelul comunelor analizate se constată că, *agricultura* reprezintă ramura de bază care poate fi dezvoltată cu succes fie pe sectorul de cultivare a plantelor, fie în sectorul de creștere a animalelor. *Turismul* este o activitate importantă non agricolă care se poate dezvolta în majoritatea localităților analizate deoarece există suficiente resurse naturale care permite dezvoltarea acestui sector. În acest sens comunitățile locale au obligația să-și conserve prin programe naționale, istoria, obiceiurile, tradițiile și tot ceea ce ține de statul tradițional, în ideea păstrării unei identități locale specifice zonei. Această conservare trebuie realizată mai presus de globalizarea economiei.

Obiectivul strategic fundamental de dezvoltare durabilă a localităților rurale constă în asigurarea unui mediu de viață de calitate, conform principiilor dezvoltării durabile.

Dintre obiectivele principale ale dezvoltării localităților rurale amintim: dezvoltarea infrastructurii de bază (apă, canal, electricitate, șosele, gaze naturale); accesul la locuințe; protecția mediului, conservarea și protecția capitalului natural; reducerea sărăciei; protejarea persoanelor defavorizate.

Măsurile necesare pentru îndeplinirea acestor obiective sunt:

- îmbunătățirea și diversificarea serviciilor publice;
- ameliorarea cadrului rural în vederea creșterii calității vieții;
- asigurarea protecției și conservării mediului natural conform cerințelor dezvoltării durabile.

Analiza SWOT a zonei delimitată pentru cercetare, comunele **Avram-Iancu, Batăr, Cociuba Mare, Ciumeghiu, Mădăras, Olcea, Tinca și Tulca**, ne-a permis identificarea nevoilor de dezvoltare ale zonei și formularea unor **propuneri de măsuri strategice importante în dezvoltarea comunităților rurale din zona de sud și sud-vest a Județului Bihor:**

- ✓ dezvoltarea localităților Tinca și Salonta ca poli integratori de dezvoltare în partea de sud și sud-vest a Județului Bihor;
- ✓ dezvoltarea agriculturii și înființarea unor fabrici de prelucrare a produselor agricole;
- ✓ dezvoltarea turismului;
- ✓ asigurarea serviciilor de sănătate;

PARTEA a - III – a CONCLUZII GENERALE ȘI PROPUNERI

Zona studiată se bucură de un potențial de dezvoltare important, însă în prezent nu este folosit eficient. Specificitatea activităților din zona ruralului nu își aduce contribuția la dezvoltarea economică a satelor motiv pentru care încă multe persoane tinere pleacă la lucru în străinătate pe perioade scurte de timp (de obicei 30 de zile, după care vin acasă și se întorc peste 30 de zile) sau unele (conform datelor statistice ponderea acestora este redusă) emigrează definitiv din lipsa locurilor de muncă care să le permită o viață decentă. Este imperios necesar să se atragă investiții cu activități industriale sau de construcții care s-au dovedit a fi una din ramurile de bază ale economiei și cu o contribuție însemnată la dezvoltarea locală.

În cadrul componentei economice este necesară sporirea gradului de competitivitate prin promovarea programelor de investiții destinate modernizării sectoarelor de producție la nivel local. Crearea unor parteneriate puternice reprezintă o condiție pentru îmbunătățirea relațiilor intercomunitare dar și pentru promovarea programelor de investiții.

Principalii factori care conduc la funcționarea defectuoasă a administrației publice locale sunt:

1. disfuncționalități în relațiile cu instituțiile descentralizate ale statului;
2. resurse financiare insuficiente la nivelul bugetelor locale;
3. lipsa fondurilor pentru buna organizare a diferitelor servicii;
4. insuficiența spațiului personalului și dotării tehnice în raport cu problematicile;
5. lacune ale sistemului legislativ;
6. lipsa de motivație a personalului datorită salariilor mici în raport cu volumul de muncă și responsabilitatea;
7. frica de reducere a posturilor.

Problemele cu care se confruntă agricultura sunt:

- ❖ suprafețe importante de teren rămân anual necultivate;

- ❖ există decalaje de performanță tehnologică foarte mari;
- ❖ producții agricole anuale reduse, determinate de dependența foarte mare de condițiile meteorologice anuale;

- ❖ folosirea în prezent a unor tehnologii agricole învechite;
- ❖ din punctul de vedere al performanțelor agricole și al dezvoltării rurale stadiul actual real al agriculturii (în mare parte) este similar cu stadiul în care s-a aflat agricultura țărilor UE-6 în anii 1965–1970.

Ca direcții de acțiune pentru agricultură propunem desfășurarea următoarelor activități:

- ❖ extinderea agriculturii ecologice;
- ❖ rotația corectă a culturilor;
- ❖ fertilizarea cu îngrășăminte verzi și îngrășăminte organice;
- ❖ folosirea îngrășămintelor chimice, și a altor substanțe chimice de combatere în doze limitate;
- ❖ combaterea integrată a bolilor și dăunătorilor.

Accesul populației rurale la **servicii medicale** este restricționat de transportul public deficitar, iar calitatea serviciilor medicale este afectată de dotarea cu echipamente medicale foarte vechi sau uneori inexistente, de numărul insuficient de medici și de gradul de pregătire al personalului medical. În majoritatea comunelor sunt furnizate doar servicii sanitare de bază. Pentru a beneficia de servicii specializate locuitorii din zonele rurale trebuie să se deplaseze în mod frecvent la oraș.

Situația actuală deficitară a serviciilor de sănătate, educație și transport public afectează calitatea vieții cetățenilor din localitățile rurale studiate și constituie o barieră în dezvoltarea economiilor locale.

Raportat la toate cele menționate anterior, învederez faptul că **impactul așteptat al implementării strategiei de dezvoltare durabile al zonei municipiului Salonta, jud. Bihor constă în:** dezvoltarea din punct de vedere economic și social al comunităților locale; creșterea nivelului investițiilor autohtone și a celor străine și sporirea atractivității zonei; valorificarea superioară a potențialului zonei; dezvoltarea IMM-urilor; creșterea productivității; locuri noi de muncă în special pentru persoanele tinere; creșterea volumului de investiții; creșterea eficienței economice; rezolvarea crizei locuințelor; asigurarea populației cu servicii de sănătate; îmbunătățirea calității mediului; proiecte cu privire la recuperarea, reciclarea și reutilizarea deșeurilor; prevenirea și diminuarea efectelor negative ale fenomenelor naturale; reducerea și prevenirea efectelor negative ale poluării; reducerea efectului activităților economice asupra mediului înconjurător; creșterea stabilității sociale; facilitarea accesului la serviciile publice; transparență în actul decizional; creșterea participării publice la procesul de guvernare locală; dezvoltarea identității comunitare; creșterea accesului la informație și a gradului de informare al populației; conștientizarea problematicii legate de protecția mediului înconjurător; creșterea satisfacției socio-economice a populației; creșterea calității serviciilor sociale; creșterea gradului de inserție socială.

PARTEA a - IV - a ELEMENTE DE ORIGINALITATE

1. Politica de dezvoltare a comunităților rurale și creșterea calității vieții reprezintă obiective de importanță vitală pentru populația și economia țărilor din Uniunea Europeană. Dat fiind gradul diferit de dezvoltare a regiunilor, a zonelor și a celor din România cu precădere, este nevoie de dezvoltarea unor proiecte extrem de individualizate, elaborate și puse în practică prin parteneriate locale, în vederea soluționării problemelor specifice zonei, a dezvoltării economiilor locale și a îmbunătățirii condițiilor de viață a locuitorilor. În acest sens teza de doctorat cu titlul „**Strategia de dezvoltare durabilă în zona Crișana, județul Bihor în sensul alinierii la cerințele și exigențele actuale de dezvoltare**” aduce în discuție dezvoltarea zonei rurale limitrofe Municipiului Salonta care vizează dezvoltarea unor proiecte extrem de individualizate prin valorificarea durabilă a resurselor umane, economice, instituționale, financiare, naturale, în scopul afirmării calităților sale distinctive, a consolidării și dezvoltării rolurilor în teritoriu la nivel regional și național a extinderii și diversificării parteneriatelor în proiecte sustenabile potrivit potențialului și aspirațiilor comunității, ceea ce reprezintă un element de originalitate al tezei de doctorat. Promovarea și evoluția serviciilor administrației publice locale în mediul urban și rural și, implicit, cooperarea regională și transfrontalieră au fost create de altfel într-un interes comun pentru toate unitățile administrativ teritoriale implicate, și anume în scopul abordării

unei probleme comune de către structura regională, transfrontalieră și evitarea dublării eforturilor de către structurile proprii fiecărei părți în parte,

2. Teza de doctorat evidențiază că promovarea și evoluția serviciilor administrației publice locale în mediul urban și rural și, implicit, cooperarea regională și transfrontalieră trebuie create într-un interes comun pentru toate unitățile administrativ teritoriale implicate, și anume în scopul abordării unei probleme comune de către structura regională, transfrontalieră și evitarea dublării eforturilor de către structurile proprii fiecărei părți în parte, ceea ce constituie un alt element de originalitate al tezei;

3. În sensul dezvoltării Municipiului Salonta trebuie avut în vedere un plan de dezvoltare care să cuprindă acțiuni concrete de ocupare a forței de muncă, de utilizare a resurselor disponibile în domenii care vizează interesele membrilor din zona cercetată și care să conducă la creșterea economiei, la creșterea veniturilor și a calității vieții persoanelor comunele limitrofe acestuia: **Avram-Iancu, Batăr, Cociuba Mare, Ciumeghiu, Mădăras, Olcea, Tinca și Tulca.**

4. Propunerea măsurilor de dezvoltare a zonei rurale limitrofă Municipiului Salonta se bazează pe analize socio-economice, pe analiza SWOT, respectiv pe cercetările de teren efectuate în zona delimitată pentru cercetare;

5. Studiul de caz întreprins pe baza cercetărilor de teren calate pe analiza resurselor de dezvoltare ale zonei calității vieții în localitățile Avram-Iancu, Batăr, Cociuba Mare, Ciumeghiu, Mădăras, Olcea, Tinca și Tulca, din județul Bihor, aduc o contribuție proprie, originală la domeniul studiat și rotunjesc teza, conferindu-i utilitate practică.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Alexandru Octavian Pangratie, **Anca-Ioana Nan**, Paula Diana Peev-Otiman, Camelia Manescu, Nicoleta Mateoc-Sirb, *Analysis of romanian development regions- a first step to support national regional development priorities*, *Lucrări Științifice Management Agricol* 24(3):355-363, 2022.
- Ioana Colf, **Anca – Ioana Nan**, Nicoleta Mateoc-Sîrb, Tiberiu Iancu, *The need and opportunity of promoting investments by small farmers through agricultural cooperatives*, *Lucrări Științifice Management Agricol* 25(3):371-378, 2023.
- Jurjescu, A. L., **Nan, A.**, Mateoc, T., Bacău, C., Mateoc-Sirb, N. ,2020., *Study on cultivated areas and productions in Romania in the main crops in an european context*. Scientific Papers-Series Management Economic Engineering In Agriculture And Rural Development, 20(3), 297-302.
- Mateoc-Sirb Nicoleta, **Anca-Ioana Nan**, Teodor Mateoc, Camelia Manescu, Tabita Adamov, Gh. Sebastian Sarb, *Study on population dynamics in establishing localities development strategies*, *Lucrări Științifice Management Agricol* 25(2):94—100, 2023.
- Mateoc-Sîrb Nicoleta - *Dezvoltare rurală și regională în România*, Ed. Agroprint, Timișoara, 2002.
- Mateoc-Sîrb Nicoleta, Bacău Cristina-Viorica, Feier-David Saida, Mateoc-Sîrb Teodor, **Nan Anca-Ioana**, Sicoe-Murg Oana, 2019, Use of renewable energy sources in the context of sustainable development, *Analele Universității din Oradea, Fascicula: Protecția Mediului*, vol. XXXIII, pp. 51-56.
- Mănescu Camelia, Mateoc Teodor, **Nan Anca-Ioana**, David Saida, Dincu Ana-Mariana, Mateoc-Sîrb Nicoleta, *Development of small towns as rural area integration poles*, *Lucrări științifice Management Agricol*, vol. 20 (3), pp. 366-371, 2018.
- **Nan Anca-Ioana** - Raport de cercetare nr. 1, *Analiza stadiului actual de dezvoltare al comunităților rurale din zona municipiului Salonta*, Școala doctorală IRVA, USV Timișoara.
- **Nan Anca-Ioana** - Raport de cercetare nr. 2, *Studiu privind alinierea serviciilor publice locale din zona urbană și rurală la cerințele actuale de dezvoltare*, Școala doctorală IRVA, USV Timișoara.
- **Nan Anca-Ioana** - Raport de cercetare nr. 3, *Elaborarea strategiei de dezvoltare pentru zona de cercetare delimitată*, Școala doctorală IRVA, USV Timișoara.
- **Nan Anca-Ioana**, Venig Adelina, Vass Hunor, Jurjescu Andreea Lidia, Mateoc Teodor, Mateoc-Sîrb Nicoleta, ,, *Strategic development directions in the area of Salonta, Bihor county, Romania*” *Agricultural Management/Lucrări Științifice Seria I, Management Agricol*, Vol., 23(3), pp.318-323, 2021.
- **Nan Anca-Ioana**, Venig Adelina, Vass Hunor, Pangratie Alexandru, Mateoc Teodor, Mateoc-Sîrb Nicoleta, ,, *Development proposals for sw Bihor county, Romania*, *Agricultural Management/Lucrări Științifice Seria I, Management Agricol*, Vol., 23(3), pp.313-317, 2021.
- Nicoleta Mateoc-Sîrb, **Anca-Ioana Nan**, Adina Florea, Camelia Mănescu, *Situation of population employed in agriculture*, *Lucrări științifice Management Agricol*, vol. 20 (2), pp. 77-82, 2018.

- Nicoleta Mateoc-Sîrb, Teodor Mateoc, **Anca-Ioana Nan**, Gh. Sebastian, Aurora Venig, 2019, Education - an important factor in the sustainable development of communities, *Analele Universității din Oradea, Fascicula: Protecția Mediului*, vol. XXXIII, pp. 245-250.
- Nicoleta Mateoc-Sîrb, Teodor Mateoc, **Anca-Ioana Nan**, Roxana Saida David, Camelia Mănescu, *Evolution of rural population and rural development*, *Lucrări științifice Management Agricol*, vol. 20 (2), pp. 71-76, 2018.
- Vass Hunor, Albu Simona, **Nan Anca-Ioana**, Jurjescu Andreea-Lidia, Mănescu Camelia, Mateoc-Sîrb Nicoleta, 2021, Study regarding air pollution in the periurban area of Timișoara, *Agricultural Management/Lucrări Științifice Seria I, Management Agricol, Vol.*, 23(3), pp.324-330.

SUMMARY

DOCTORAL THESIS

THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT STRATEGY IN THE CRIȘANA AREA, BIHOR COUNTY, ON THE LINE OF ALIGNMENT WITH CURRENT DEVELOPMENT REQUIREMENTS

PhD student: NAN Ioana Anca

PhD supervisor: Professor Nicoleta MATEOC-SÎRB

The EU contributes to the observance of the principle of sustainable development through the Sustainable Development Strategy (SDS), whose objective is to identify and carry out actions to continuously improve the quality of life by creating sustainable communities that manage and efficiently use available resources and capitalize on social and environmental potential, thus ensuring prosperity, environmental protection, and social cohesion.

The three dimensions of sustainable development (economic, social, and environmental) have begun to develop as a new concept leading to deep changes of the current way of life. It is aimed that the three coordinates of sustainable development have a balanced contribution with a similar impact on the performances of economic investors. SDS's strategic directions aim at controlling climate change, ensuring sustainable transport, controlling threats to public health (e.g., chemical pollution, food insecurity, and infectious diseases), managing natural resources as responsibly as possible, and stopping, as far as possible, the decline of biodiversity, controlling poverty and social exclusion, and facing the challenge represented by the aging of the population. In the study of any human settlement – i.e., the entire space used by man – the elements of the natural environment should be considered. The physical and geographical characteristics of the environment in which people live include topographic resources (relief forms, landscape, quality of geological resources, soil resources, water resources, and the need for nature protection. Their variation from one area to another causes large differences between the types of economic and social development of the areas.

From these considerations, we approached the research topic titled *Sustainable development strategy in the Crișana area, Bihor county, on the line of alignment with the current development requirements*, which, we believe, is topical and of great importance for Romania during the current development of agriculture and rural communities in our country.

The goal of this doctoral thesis is to identify the possibilities of sustainable development of the rural area bordering the town of Salonta, Bihor County, that will allow the growth of its economy, in such a way that it becomes a centre of reference, a centre of polarization in the economic and investment field for the entire area and, at the same time, to become a regional centre of culture, education, and with a high tourist potential.

To meet the proposed goal, we have established the following research objectives:

- Studying the development of rural communities in the context of current societal challenges;
- Analysing the development resources available in the communes in the research area, i.e., the southern and southwestern bordering areas of the town of Salonta;
- Analysing and proposing decision-making directions by the local administration to develop the communities;
- Analysis programs and proposals to improve the financial management of local communities;
- Proposing strategic measures for the development of rural communities in the south and south-west of Bihor county.

In Romania, unlike other European countries, agriculture is one of the most significant sectors of the economy. In carrying out the proposed analysis, we started from the hypothesis that, in the economy of any country, regardless of its level of development, agriculture, through the available natural and human resources, through its contribution to the formation of the GDP, the gross added value, as well as through its involvement in domestic and

international trade in agri-food products, clearly holds a key position. Agriculture is the economic sector that should guarantee the food security of any nation.

The analysed information was obtained through a documentary study of the literature in the field of the topic addressed and researched. The **research methodology** included the statistical analysis of primary data using the Microsoft Excel quantitative analysis program (tables, graphs) as a working tool. One of the methods used to prepare the raw analysis material was the documentation of the official databases provided by the National Institute of Statistics (INS – Tempo Online), data collections published by EUROSTAT, as well as various publications or supplementary information from credible Internet sources.

This doctoral thesis is prepared in accordance with the instructions developed for doctoral theses within the IOSUD of the “King Mihai I” University of Life Sciences in Timișoara. According to the instructions for writing doctoral theses, the thesis includes four large parts: Current state of knowledge, Own research, General conclusions and recommendations, and Elements of originality.

PART I. CURRENT STATE OF KNOWLEDGE

CHAPTER 1. STUDY ON THE DEVELOPMENT OF RURAL COMMUNITIES IN THE CONTEXT OF CURRENT SOCIETAL CHALLENGES

The general objective of the research in the first chapter is to carry out a study related to the development of rural communities in the context of the current challenges of Romanian society.

To achieve this objective, the following specific objectives were addressed:

- Analysing the transformations that occurred in Romania after the events of December 1989;
- Analysing the global challenges of the development of rural areas;
- Analysing the provisions of the European Union (EU) through the Common Agricultural Policy (CAP);
- Presenting some general aspects of the development of Bihor county where we delimited the research area.

The study carried out is based on the processing and interpretation of information and data published in national and international statistics in literature and on official websites

Local and central public administration operates according to a well-known system of decentralization. In this way, a series of responsibilities are transferred to the level of local communities, supported by the citizens of communes, towns, or cities. These being part of the transformations occurring in the local public administration, we can observe its role in the provision of social welfare and public services. The problems of the communities are diverse and require different specialists who, in close correlation, work to solve them. Locally, the community is represented by authorities elected by universal suffrage of all citizens in the community. The interests of local communities are different, and they are directly related to their own development potential. From the studies carried out, it appears that certain physical-geographical criteria – as status and demographic indicators relating to the future endogenous development – are of reference. After 2020 and in the future, the agricultural policy of the European Union should consider the possibility of facing the challenges that will follow for rural communities and, especially, for agriculture. CAP provisions encourage and assist the use of the latest, current, modern technologies and innovations. In the future, a greater emphasis is placed on the environment and the climate and, in this sense, more controls will be imposed to ensure that both farmers and the EU member countries fulfil their obligations. In the European Union, the structure of the agricultural land fund shows that the largest shares in the agricultural area are held by seven countries, namely: France and Spain with over 16%, followed by Germany, and Poland with over 9%, and Italy and Romania with over 8% of the agricultural land of the EU (Mateoc-Sîrb *et al*, 2013; Gavrilăscu, 2019). These countries concentrate about 78% of the EU's agricultural area and about 71% of the EU's arable area. According to the RGA, 2020, in Romania, UAA represented 12,763 thousand ha. The structure of Romania's land fund highlights the large share of the arable land area of over 67.2% (8,571,000 ha, increasing compared to 2010) of the agricultural area, which ranks Romania in the first places of the hierarchy in terms of agricultural potential.

Bihor County consists of 101 administrative-territorial units, of which four municipalities, six towns, and 91 communes. The seat of the county is the municipality of Oradea, a town ranking 1st in the national system of settlements, according to Law no. 351/2001 regarding the approval of the National Territory Development Plan, section IV, Network of localities. The municipalities of Beiuș, Marghita, and **Salonta** are **2nd rank localities**, and the towns of Aleșd, Nucet, Săcueni, Ștei, Valea lui Mihai, and Vașcău are 3rd rank localities.

PART 2. OWN RESEARCH

CHAPTER 2. ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT RESOURCES AVAILABLE IN THE LOCALITIES IN THE RESEARCH AREA

The objective of this chapter consists in the analysis of the development resources available in the communes in the research area in the historical region of Crișana, Bihor county, to establish measures for the economic development of the localities in that area.

To achieve this, we completed the following specific objectives:

- Delimitation of the research area adjacent to the town of Salonta, Bihor county;
- Presentation of new projects with a favourable impact on the development of the Salonta area implemented through the Bihor Sustainable Development Agency (BSDA);
- Analysis of the main factors of economic growth in the research area, namely population dynamics, evolution of the land fund as a source of agricultural development in the research area, and analysis of alternative energy sources in the research area that can contribute to economic growth.

The main methods used are the quantitative and qualitative analyses based on data from official data sources, analyses based on the system of statistical indicators (multicriteria analysis) and field research.

Figure 2.2. Map of the location of the communes bordering the town of Salonta
Source: *Strategia de Dezvoltare a Asociației Grup de Acțiune Locală Euro-Crișana*

In the South and South-West area of Bihor County, we delimited the research area, the town of Salonta and its neighbouring communes – **Avram-Iancu, Bătăr, Cociuba Mare, Ciomeghiu, Mădăraș, Olcea, Tinca and Tulcea** – that were also subjected to analysis for this doctoral thesis. These rural communities enjoy both the advantages and disadvantages of being close to the town of Salonta – the second in size and number of inhabitants of Bihor county after the municipality of Oradea. In the context of the existence of local plans and measures, but also of European development concepts, the public authorities related to rural localities bordering the town of Salonta are making efforts to develop. Creating partnerships using improved methods, exploiting existing opportunities in an optimal way, and intensive cooperation between leaders at local, regional, national, and European levels is indispensable for solving these issues. The population, through its available labour resource, represents one of the important factors that can decisively contribute to the development of areas. This is the reason why we considered it necessary to analyse the evolution of the population at the level of the localities under study because the availability of labour resources directly contributes to their involvement in the implementation of certain investments or activities in the area. In general, the population in the localities of the research area is characterized by a relatively low density (below the Romanian average of 82.29 inhabitants/km² in 2024), around 50-75 inhabitants/km²; it registered a sharp decrease in the population in most of the localities analysed because of a low natural increase and of population migration to the nearby urban localities: Oradea, Arad, Salonta, Beiuș, etc.

Statistical data taken from the NIS regarding the evolution of the population in the communes under study, highlight a decrease of the population during the analysed period of -7.56, from 55,409 people in 1992 to 51,219 people in 2022.

Table 2.1. Population evolution in the localities under study

Localities	Total population		2022-1992	2022-1992	Male		Female	
	1992	2022	N	%	1992	2022	1992	2022
Avram Iancu	3,441	3,375	-66	-1.92	1,704	1,686	1,737	1,689
Batâr	5,560	5,655	+95	+1.70	2,738	2,836	2,822	2,819
Ciumeghiu	4,571	4,614	+43	+0.94	2,264	2,327	2,307	2,287
Cociuba Mare	3,673	2,776	-897	-24.42	1,839	1,437	1,834	1,339
Mădăraş	3,033	2,854	-179	-5.90	1,472	1,447	1,561	1,407
Olcea	3,007	2,708	-299	-9.94	1,475	1,368	1,532	1,340
Tinca	7,990	8,214	+224	+2.80	3,999	4,167	3,991	4,047
Tulca	3,059	2,704	-355	-11.60	1,497	1,360	1,562	134
Salonta	21,075	18,319	-2,756	-13.08	10,328	8,888	10,747	9,431
Total area	55,409	51,219	-4,190	-7.56	27,316	25,516	28,093	25,703

Source: Own processing after, Tempo on-line, 2023, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

The biggest population decreases in the period 1992-2022 were recorded in the commune of **Cociuba Mare** by **-24.42%**, followed by the **town of Salonta** with **-13.08%**, and the communes of **Tulca -11.60%**, **Olcea -9.94%**, **Mădăraş -5.90%**, and **Avram Iancu -1.92%**. **Population increases were recorded in Tinca – 2.80%**, **Batâr** and **Ciumeghiu – 1.70%** and **0.94%**, respectively.

The land resources from the agricultural and non-agricultural land reserves of each locality are important elements that point to the possibility of development of the two sectors of agriculture, i.e., the vegetable and animal husbandry sectors, which is why we analysed the structure of the land fund in each commune in the research area in 1992 and 2014.

The large availability of arable land and pastures, and hayfields highlights the great potential of the research area for crop cultivation and animal husbandry.

Geothermal energy is the type of renewable, non-polluting energy obtained from the capture of geothermal waters from within the Earth. (Lazăr, 2009; Pătraşcu, 2015).

Analysing the map with geothermal waters identified in the localities in the western part of Romania, we find that **geothermal waters** were identified in **four localities in the research area: Salonta, Ciumeghiu, Mădăraş, and Tinca.**

Biomass energy also, which is obtained from plant residues, can become an important source of energy for our research area.

CHAPTER 3. ANALYSIS AND PROPOSALS REGARDING DECISION-MAKING BY THE LOCAL ADMINISTRATION

The administrative act should comply with a managerial logic, which can ensure the harmonious functioning of the institution in which it is produced, as well as the efficient allocation of resources, which are, generally, limited. In this context, the third chapter of this doctoral thesis has, as its main goal, the analysis, and some proposals with reference to the decision-making by the local administration, to reform and public administration, to decision-making processes and mechanisms, and to current public policies in the field of administration.

The research methodology is based on the analysis of the legislation regarding the organization of local public administration and the social survey.

A careful analysis of how similar institutions operate in countries with a long tradition in this field proves that managerial logic occupies an essential place in decision-making. The mayor is involved in identifying all the problems of the community he/she administers, through permanent consultation with the citizens, so that later, with the help of expert groups, within the City Hall and beyond, he/she can formulate viable strategies to solve them. He/she must also identify the resources needed to implement the community development projects he/she leads.

Regarding the allocation of resources, it is admitted that no mayor will declare himself/herself satisfied with the funds at his/her disposal. For this reason, one of the central concerns of the administrator of a locality must be the multiplication of resources. Unfortunately, most of the time, local public administrations are limited to the use of funds received from the state budget and the sums resulting from the collection of local taxes and fees. A series of financing

opportunities that could substantially supplement the income available to the community are, thus, ignored, such as the funds made available by international bodies, most of the time with a non-reimbursable regime, or bank loans. International experience attests to the fact that a well-managed local public administration can function on the basis of its own funds, the money collected from the population occupying a secondary place as a source of income; the attention of the authorities needs to focus on this, equally, and on ensuring as high a rate as possible in the absorption of European structural and cohesion funds, because they will contribute to ensuring sustainable economic growth and the creation of additional jobs for the citizens of the community.

CHAPTER 4. ANALYSIS OF PROGRAMS AND PROPOSALS TO IMPROVE THE FINANCIAL MANAGEMENT OF LOCAL COMMUNITIES

The *main objective* of this chapter is to carry out an analysis of the programs and make proposals to improve the financial management of local communities.

To achieve this, we have established several *specific objectives*:

- Evaluation of programs in public administration;
- Proposals to improve the financial management of local communities;
- Identification of important strategic points in the development of localities in the bordering area of the town of Salonta.

The *main methods used*: quantitative and qualitative evaluation and analysis.

The performance indicators are built considering financial aspects, pleasing potential customers, various internal aspects, pleasing employees, and pleasing the entire community.

Relationships between performance measurement and evaluation refer to the methodology that is specific to the latter and to the fact that performance measurement results can be included in the evaluation of some programs. The evaluation is, however, more complex, comprising more than a quantitative evaluation. When human behaviour intervenes, it is preferable to use a qualitative approach. Evaluation concerns the analysis of the way the program works, its advantages and disadvantages, and suggests the necessary improvements for the development of the program.

The program is an organized, planned, and, often, continuous effort to solve a problem. If we want to link evaluation to management, we can define evaluation as a rigorous and independent process of analysis ongoing or completed activities with the aim of supporting the effectiveness, efficiency, and responsibility of management. The program can also be defined as *“a set of resources and activities directed towards a common goal or more, generally under the direction of a manager or a managerial team.”*

We need to differentiate between three “P’s”: *project, program, and policy*. A project is, as a rule, a singular and non-periodic effort, being the smallest of the three Ps. The program is a larger, longer, and more complex plan, less goal-oriented. Policies represent the general direction that defines the framework of most of our activities. Evaluation was born with the emergence and proliferation of government programs. As the administration expanded and took on more and more activities, the need for evaluation increased. The performance indicators are built considering financial aspects, pleasing potential customers, various internal aspects, pleasing employees, and pleasing of the whole community.

Programming financial policies is to everyone’s advantage: one is that it helps local officials create a long-term forecast of the finances available to the community, and which can be relied upon to make investments. Among the most important financial policies of the local public administration, we could say that it is the revenue collection strategy, since an appropriate measurement of the income, designed and administered, provides a mechanism for the adequate evaluation of the already existing income structure and for the identification of new sources. The constant re-assessment of income sources contributes to the development of a diversified and continuous revenue collection system as a major component of a sound financial plan.

The identification of important strategic points in the development of localities in the bordering area of the town of Salonta constitutes a basic element in establishing the development strategy of the area and in identifying some programs and projects specific to the area, which can contribute decisively to the growth of the community’s economy and income of the citizens. In this sense, we considered the economy, the human resources, the infrastructure and environment, and the services (education, health, social services, tourism, and leisure).

CHAPTER 5. PROPOSALS FOR STRATEGIC MEASURES IN THE DEVELOPMENT OF RURAL COMMUNITIES IN THE SOUTH AND SOUTH-WEST AREA OF BIHOR COUNTY

The general objective of this chapter is to identify some possibilities for the development of rural communities in the south and south-west of Bihor county.

To achieve this, we proposed several specific objectives:

- Contributions regarding sustainable development and strategic planning in the development of local communities
- Proposals for important strategic measures in the development of rural communities in the south and south-west of Bihor county aimed at: Developing Tinca and Salonta as integrative poles of development in the south and south-west of Bihor county; developing agriculture and establishing factories for the processing of agricultural products; developing tourism, an important objective in the development strategy of the research area; and ensuring health services in the southern area of Bihor county.

The proposals for the development of rural communities in the communes in the research area were based on the research carried out in the field, the quantitative and qualitative analysis based on the data collected, processed, and interpreted, and based on the SWOT analysis carried out at the level of Bihor county (ANNEXE 1) and at the level of the research area.

For the development of rural communities, the first actions should be carried out in the field of basic infrastructure in the urban areas such as: access roads, water supply systems, sewage systems, energy supply, and efficient and fast communication networks. For the inhabitants of the communities, health and education services corresponding to the society in which we live are needed, as well as banking services and means of transport that allow the movement of citizens between localities, especially to the community centres.

To encourage citizens to remain in their localities, investments are required to create jobs, businesses to collect and process the primary products made in households such as processing of milk, meat, products harvested from the forest, fruits, vegetables, sorghum, tobacco; mills for the processing of wheat, corn; artisan bakeries and bread factories; wood processing enterprises; carpentry workshops; etc.

For the good deployment of agricultural activities, the development of the infrastructure outside the village is required, mainly of agricultural roads that allow agricultural activities and works to be carried out easily throughout the agricultural year, as well as of the irrigation infrastructure, especially in the localities suitable for the cultivation of vegetables (Salonta, Avram Iancu, Ciumeghiu, Batăr, Tinca) – some with access to water from Crișul Negru (Batăr and Tinca). At the level of the communes analysed, it was found that agriculture is the basic branch that can be successfully developed either in the crop cultivation sector or in the animal husbandry sector. Tourism is an important non-agricultural activity that can be developed in most of the localities analysed because there are sufficient natural resources that allow its development. In this sense, local communities need to preserve, through national programs, their history, customs, traditions, and everything that belongs to tradition, with the idea of preserving a local identity specific to the area. This conservation should be achieved above the globalization of the economy.

The fundamental strategic objective of sustainable development of rural localities consists in ensuring a high-quality living environment, according to the principles of sustainable development.

Among the main objectives of the development of rural localities, we mention the development of the basic infrastructure (water, sewage, electricity, roads, and natural gas), access to housing, environmental protection, preservation and protection of natural capital, poverty reduction, and protecting disadvantaged people.

The necessary measures to achieve these objectives are:

- Improving and diversifying public services;
- Improving the rural environment to increase the quality of life;
- Ensuring the protection and conservation of the natural environment according to the requirements of sustainable development.

The SWOT analysis of the research area – the communes of Avram-Iancu, Batăr, Cociuba Mare, Ciumeghiu, Mădăraș, Olcea, Tinca, and Tulca – allowed the identification of the development needs of the area and the formulation of proposals for important strategic measures in the development of rural communities from the south and south-west of Bihor County:

- Developing the localities of Tinca and Salonta as integrative poles of development in the south and south-west of Bihor County;
- Developing agriculture and establishing factories for the processing of agricultural products;
- Developing tourism;
- Providing health services.

PART 3. CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

The research area enjoys an important development potential, but it is currently not being used effectively. The specificity of the activities in the rural area does not contribute to the economic development of the villages, which is why many young people still go to work abroad for short periods of time (usually 30 days, after which they come home and return after 30 days) or some (according to statistical data, their share is reduced) permanently emigrate because of the lack of jobs that would allow them a decent life. It is imperative to attract investments with industrial or construction activities that have proven to be among the basic branches of the economy with a significant contribution to local development.

Within the economic component, it is necessary to increase the degree of competitiveness by promoting investment programs aimed at modernizing the production sectors at the local level. The creation of strong partnerships is a condition for improving intercommunity relations but also for promoting investment programs.

The main factors that lead to the malfunctioning of the local public administration are:

- Malfunctions in the relations with the decentralized institutions of the state;
- Insufficient financial resources at the level of local budgets;
- Lack of funds for the proper organization of various services;
- Insufficient staff space and technical equipment in relation to the issues;
- Gaps in the legislative system;
- Lack of staff motivation due to low salaries in relation to the workload and responsibility;
- Fear of job cuts.
- The problems facing agriculture are:
 - Important areas of land remain uncultivated every year;
 - Very large technological performance gaps;
 - Reduced annual agricultural productions because of the very high dependence on annual meteorological conditions;
 - Use of outdated agricultural technologies;
 - Real current state of agriculture (for the most part) like the state in which the agriculture of the EU-6 countries was in the years 1965–1970.

As **directions of action for agriculture**, we propose the following activities:

- Expanding ecological agriculture;
- Correcting crop rotation;
- Fertilising with green fertilizers and organic fertilizers;
- Using chemical fertilizers and other chemical substances in limited doses;
- Using integrated control of diseases and pests.

The access of the rural population to health care services is restricted by poor public transport, and the quality of these services is affected by the provision of very old or, sometimes, non-existent medical equipment, by the insufficient number of doctors, and by the degree of training of the medical staff. In most communes, only basic sanitary services are provided. To benefit from specialized services, residents of rural areas need to travel frequently to the city.

The current deficient situation of health care, education, and public transport services affects the quality of life of the citizens in the rural localities studied and constitutes a barrier to the development of local economies.

As for everything mentioned above, it is clear that the expected *impact of the implementation of the sustainable development strategy of the area of Salonta, Bihor county, consists in*: economic and social development of local communities; increase of the level of domestic and foreign investments and of the attractiveness of the area; superior use of the area's potential; development of SMEs; increase of productivity; creation of new jobs especially for young people; increase of the volume of investments; increase of economic efficiency; solution of the housing crisis; provision of health care services; improvement of the quality of the environment; recovery, recycling, and reuse of waste; prevention and reduction of the negative effects of natural phenomena; reduction and prevention of the negative effects of pollution; reduction of the effect of economic activities on the environment; increase of social stability; facilitation of the access to public services; transparency in the decision-making act; increase of public participation in the local governance process; development of the community identity; increase of the access to information and the level of information of the population; awareness of the issues related to the protection of the

environment; increase of the socio-economic satisfaction of the population; increase of the quality of social services; increase of the degree of social inclusion.

PART 4 ELEMENTS OF ORIGINALITY

1. The development policy of rural communities and the increase of the quality of life represent objectives of vital importance for the population and the economy of the countries of the European Union. Given the different degree of development of the regions, areas, and of Romania, in particular, there is a need for the development of highly individualized projects, elaborated and put into practice through local partnerships, to solve the problems specific to the area, the development of local economies and of the living conditions of the inhabitants. In this sense, the doctoral thesis *Sustainable development strategy in the Crișana area, Bihor county, on the line of alignment with the current development requirements* brings into discussion the development of the rural area bordering the town of Salonta, which aims to develop highly individualized projects through sustainable capitalization of human, economic, institutional, financial, and natural resources to affirm its distinctive qualities, to consolidate and develop the roles in the territory at regional and national level, to expand and diversify partnerships in sustainable projects according to the potential and aspirations of the community, which represents an element of originality of the doctoral thesis. The promotion and evolution of local public administration services in the urban and rural environment and, implicitly, of the regional and cross-border cooperation, were also created in a common interest for all territorial administrative units involved, namely for the purpose of addressing a common problem by the regional, cross-border structure, avoiding duplication of efforts by each party's own structures.

2. This doctoral thesis highlights that the promotion and evolution of local public administration services in the urban and rural environment and, implicitly, in regional and cross-border cooperation should be created in the common interest of all territorial administrative units involved, namely in order to address a common problem of the regional, cross-border structure and avoiding the duplication of efforts by the structures of each party, which constitutes another element of originality of the thesis.

3. In terms of the development of the town of Salonta, a development plan should be considered that includes concrete actions for employment, use of available resources in areas that target the interests of the members of the research area and that lead to the growth of the economy, of the incomes and of the quality of life of the people in the localities adjacent to it: Avram-Iancu, Batăr, Cociuba Mare, Ciumeghiu, Mădăraș, Olcea, Tinca, and Tulca.

4. The measures proposed for the development of the rural area bordering the town of Salonta is based on socio-economic analyses, on a SWOT analysis, and on the field research carried out in the research area.

5. The case study undertaken based on field research based on the analysis of the development resources of the quality of life in the localities of Avram-Iancu, Batăr, Cociuba Mare, Ciumeghiu, Mădăraș, Olcea, Tinca, and Tulca, in Bihor County, makes an original contribution to the field studied and make the thesis a valuable one through its practical utility.

SELECTIVE BIBLIOGRAPHY

- Alexandru Octavian Pangratie, **Anca-Ioana Nan**, Paula Diana Peev-Otiman, Camelia Manescu, Nicoleta Mateoc-Sirb, *Analysis of romanian development regions- a first step to support national regional development priorities*, *Lucrări Științifice Management Agricol* 24(3):355-363, 2022.
- Ioana Colf, **Anca – Ioana Nan**, Nicoleta Mateoc-Sîrb, Tiberiu Iancu, *The need and opportunity of promoting investments by small farmers through agricultural cooperatives*, *Lucrări Științifice Management Agricol* 25(3):371-378, 2023.
- Jurjescu, A. L., **Nan, A.**, Mateoc, T., Bacău, C., Mateoc-Sirb, N. ,2020,. *Study on cultivated areas and productions in Romania in the main crops in an european context*. Scientific Papers-Series Management Economic Engineering In Agriculture And Rural Development, 20(3), 297-302.
- Mateoc-Sirb Nicoleta, **Anca-Ioana Nan**, Teodor Mateoc, Camelia Manescu, Tabita Adamov, Gh. Sebastian Sarb, *Study on population dynamics in establishing localities development strategies*, *Lucrări Științifice Management Agricol* 25(2):94—100, 2023.
- Mateoc-Sîrb Nicoleta - *Dezvoltare rurală și regională în România*, Ed. Agroprint, Timișoara, 2002.
- Mateoc-Sîrb Nicoleta, Bacău Cristina-Viorica, Feier-David Saida, Mateoc-Sîrb Teodor, **Nan Anca-Ioana**, Sicoe-Murg Oana, 2019, Use of renewable energy sources in the context of sustainable development, *Analele Universității din Oradea, Fascicula: Protecția Mediului*, vol. XXXIII, pp. 51-56.

- Mănescu Camelia, Mateoc Teodor, **Nan Anca-Ioana**, David Saida, Dincu Ana-Mariana, Mateoc-Sîrb Nicoleta, *Development of small towns as rural area integration poles*, *Lucrări științifice Management Agricol*, vol. 20 (3), pp. 366-371, 2018.
- **Nan Anca-Ioana** - Raport de cercetare nr. 1, *Analiza stadiului actual de dezvoltare al comunităților rurale din zona municipiului Salonta*, Școala doctorală IRVA, USV Timișoara.
- **Nan Anca-Ioana** - Raport de cercetare nr. 2, *Studiu privind alinierea serviciilor publice locale din zona urbană și rurală la cerințele actuale de dezvoltare*, Școala doctorală IRVA, USV Timișoara.
- **Nan Anca-Ioana** - Raport de cercetare nr. 3, *Elaborarea strategiei de dezvoltare pentru zona de cercetare delimitată*, Școala doctorală IRVA, USV Timișoara.
- **Nan Anca-Ioana**, Venig Adelina, Vass Hunor, Jurjescu Andreea Lidia, Mateoc Teodor, Mateoc-Sîrb Nicoleta, „ *Strategic development directions in the area of Salonta, Bihor county, Romania*” *Agricultural Management/Lucrări Științifice Seria I, Management Agricol*, Vol., 23(3), pp.318-323, 2021.
- **Nan Anca-Ioana**, Venig Adelina, Vass Hunor, Pangratie Alexandru, Mateoc Teodor, Mateoc-Sîrb Nicoleta, „ *Development proposals for sw Bihor county, Romania*, *Agricultural Management/Lucrări Științifice Seria I, Management Agricol*, Vol., 23(3), pp.313-317, 2021.
- Nicoleta Mateoc-Sîrb, **Anca-Ioana Nan**, Adina Florea, Camelia Mănescu, *Situation of population employed in agriculture*, *Lucrări științifice Management Agricol*, vol. 20 (2), pp. 77-82, 2018.
- Nicoleta Mateoc-Sîrb, Teodor Mateoc, **Anca-Ioana Nan**, Gh. Sebastian, Aurora Venig, 2019, *Education - an important factor in the sustainable development of communities*, *Analele Universității din Oradea, Fascicula: Protecția Mediului*, vol. XXXIII, pp. 245-250.
- Nicoleta Mateoc-Sîrb, Teodor Mateoc, **Anca-Ioana Nan**, Roxana Saida David, Camelia Mănescu, *Evolution of rural population and rural development*, *Lucrări științifice Management Agricol*, vol. 20 (2), pp. 71-76, 2018.
- SWOT Analysis, National Strategic Plan (2021-2027)- *Analiza SWOT Planul Național Strategic (2021-2027)*, Accessed on Oct. 21, 2023.
- Vass Hunor, Albu Simona, **Nan Anca-Ioana**, Jurjescu Andreea-Lidia, Mănescu Camelia, Mateoc-Sîrb Nicoleta, 2021, *Study regarding air pollution in the periurban area of Timișoara*, *Agricultural Management/Lucrări Științifice Seria I, Management Agricol*, Vol., 23(3), pp.324-330.